
Jaume Viladoms, el mestre i la seva escola

Xavier Sanuy

Jaume Viladoms, “el mestre” per als seus amics i deixebles, va viure i lluitar per molts ideals, però un dels més constants al llarg de la seva vida, sens dubte, va ser la creació d’una escola que servís a la societat i alhora a l’individu. No obstant les condicions de l’època que li va tocar viure i la manca de mitjans personals, mai no va deixar d’intentar-ho. Poc a poc i quasi en els últims anys de la seva vida, ho va aconseguir. I, a més, aquells que havien estat els seus alumnes varen continuar la tasca que ell va començar.

Una escola pensada per als menys afortunats en una època i una societat amb mancances manifestes especialment en el terreny de l’educació i la formació dels joves de la classe artesanal i treballadora de Sabadell i entorn. Una escola que pretenia donar una sortida professional alhora que una educació ferma, que capacités el jove per enfrontar-se a la societat amb coneixements, habilitats i consciència social. Una escola que ajudés a formar persones amb idees pròpies i alhora tolerants amb les dels altres.

Primer l’escola Delta, després la Cooperativa J. Viladoms, ara el Centre d’Ensenyament Secundari Jaume Viladoms, un centre d’estudi i formació que tot i adaptar-se als temps ha mantingut la dèria d’ensenyar del mestre utilitzant recursos, tècniques i metodologies d’avantguarda tot buscant la manera de fer-ho cada vegada millor.

Fotografia 1. Dret, al fons, a la dreta, Jaume Viladoms junt amb la seva família, 1930. (Arxiu Ramon Viladoms).

Breu ressenya biogràfica del mestre Jaume Viladoms

Jaume Viladoms: vida i obra

Jaume Viladoms neix el 19 de juliol de 1913 en una família de tradició republicana, pare afiliat al Cercle Republicà Federal i participant actiu a les vagues i manifestacions obreres de l'època com les que lluitaven contra els abusos d'autoritat i les condicions miserables en què vivien els aprenents. Eren quatre germans: dos nois i dues noies. Amb tres anys la família va a viure a Badalona (1916). Amb sis anys, el 1919, vivint al carrer de Calderón a Sabadell, té una de les experiències que més contribuiran a conformar la seva ideologia i constitueixen un dels records més punyents, en veure els obrers detinguts arran del "lockout" del 1919 que els portaven al Camp de la Sang –actualment el Mercat Central– lligats amb cordes d'espart i amb els canells ensangonats. L'escola primària la va fer a Cal Tatxé; allí conegué en Miquel Casablanca, amb qui seguirà tota la vida els mateixos successos i inquietuds polítiques. Als set anys (1920) aprèn música. Cada diu-

menge és amb els músics tocant el violí. Amb nou anys, ja domina l'esperanto, tot i que i s'instruïa de manera autodidacta. També era soci de la Biblioteca del Cercle Republicà Federal.

Dictadura de Primo de Rivera: 1923-1930

Dels 10 als 17 anys

Als 10 anys, 1923, ha de triar entre l'esperanto i el violí. En Jaume tria l'esperanto; la música, però, continuà present al llarg de la seva vida, fins al punt que anys més tard, mentre escoltava Wagner, recitava les declinacions del llatí. A aquesta edat ja tenia correspondència amb molts esperantistes europeus, i fins i tot el presenten a un esperantista japonès com l'esperantista més jove de Sabadell. Un any més tard, 1924, mort el seu germà de 17 anys. Amb 12 anys (1925) va assistir a un Congrés Esperantista Mundial acompanyat del seu padrí. Amb 14 anys (1927), tot treballant d'aprenent de mecànic a cal Claramunt, feia escola a casa a uns nois i una noia. Continua la seva formació "autodidacta" i és membre fundador del Centre Cultural i Recreatiu del pedagog i sociòleg sabadellenc Josep Vall i Sabata. En Jaume Viladoms comparteix amb alguns companys del Centre

inquietuds polítiques que aviat veuran la llum. Mentre era soci del Centre va escriure dues obres que varen ser registrades a la societat d'autors i representades: *Maleïda la guerra* i *Assumptes de despatx*.

Anava a cal Colilles a treballar d'aprenent i els vespres a l'Escola Industrial. Amb 16 anys, el 1929, tot i la tradició republicana del seu pare, comunicà a la seva família que s'havia afiliat al BOC (Bloc Obrer i Camperol). En plena dictadura de Primo de Rivera, Jaume Viladoms formà part de la Federació Comunista Catalano-Balear a Sabadell.

El 1929, l'esmentada Federació va ser expulsada del Congrés del Partit Comunista de París d'aquell any per discrepàncies amb el comunisme ortodox. Als 17 anys (1930) va fer de professor suplent a una escola de pàrvuls del carrer de Llobet durant unes setmanes.

Segona República: 1931-1936

Dels 18 als 23 anys

1930-1935: en aquest període en Jaume Viladoms alternava la vida política i sindical amb l'estudi i la docència. Donava classes d'esperanto i matemàtiques a l'Escola Industrial i, els caps de setmana, a casa seva. Al mateix temps era el secretari general de la Unió Sindical que agrupava la major part de tallers i fàbriques de la ciutat –un moviment unitari nascut a la fàbrica de Can Quadres. Als 18 anys (1931), a l'entrada de la República, en Jaume se sentia trist i plorava dient “no són els meus” enmig de l'eufòria de la família. Ja a aquesta edat mostrava la seva independència personal i política. Es fundà el POUM el 1935 –Partit Obrer d'Unificació Marxista– amb els militants del BOC i de l'EC i en Jaume Viladoms, ja a l'edat de 22 anys, es va convertir en un dels intel·lectuals clau d'aquesta organització i teoritzant de les obres de Marx, Engels, Lenin i també de Maurín, Rovira Arquer, Campalans i d'altres. No obstant això, la seva actitud era totalment desinteressada i humana i mai no va acceptar cap càrrec amb ànim lucratiu.

Guerra Civil espanyola: 1936-1939

Dels 23 als 26 anys

A l'edat de 23 anys, el maig de 1936, es va casar amb la Pepeta, filla de València, que vivia a les anomena-

des “cases barates”. Anaren a viure amb els seus pares –casa construïda pel Garroset–, i el juliol començà la guerra. En Jaume no va anar al front, fidel al seu antibel·licisme, ningú el veié mai exhibint armes de cap mena, i va continuar treballant a la fresa per a la indústria de guerra. Als 24 anys, el febrer del 1937, fundà i dirigí l'Institut Marx-Lenin a Sabadell amb la finalitat de potenciar els estudis econòmics, polítics i socials pels joves i pels mateixos obrers.

Durant els “fets de maig” de 1937, ja com a militant del POUM, va sofrir persecució i repressió per part d'altres forces d'esquerra de militància estalinista, i encara que a Sabadell aquesta repressió no va ser tan dura com en altres indrets i que el POUM continuava formant part del consistori a l'Ajuntament de Sabadell, tots aquells successos el van afectar personalment i el van decidir a prosseguir la lluita contra l'analfabetisme de la classe treballadora alhora que es confirmava com un acèrrim pacifista.

Els anys de la postguerra, la repressió i el règim franquista: 1939-1975

Dels 26 als 35 anys

Als 26 anys, 1939, en acabar la guerra, s'exilià a França, on fou detingut i transferit al camp de concentració de La Magdalena de Santander. Li arribà una denúncia que el podia portar a la mort però, sortosament, algú va fer desaparèixer la documentació i se'n va sortir.

Després de ser “depurat”, continuà amb les seves tasques docents i anà a buscar feina a empreses que no volien sentir-ne a parlar. Entrà a treballar al camp d'aviació, gràcies a persones amigues de la família.

També a cal Palau i Ribas, a la fresa, on tenia a càrrec seu un grup de dones que bobinaven. Per Nadal li donaren un sobre amb diners perquè, segons l'empresa, les dones treballadores rendien més. Ell ho refusà i demanà que es repartís; veient que no ho volien així, agafà els diners i ell mateix els repartí entre el personal. Mentrestant, continuava la seva tasca política a la clandestinitat formant part de la creació del MSC (Moviment Socialista de Catalunya a l'exili).

Als 35 anys (1948), en Jaume Viladoms celebrà a casa seva –Ribot i Serra, 135– el Segon Congrés del Moviment Socialista de Catalunya, presidit per Josep

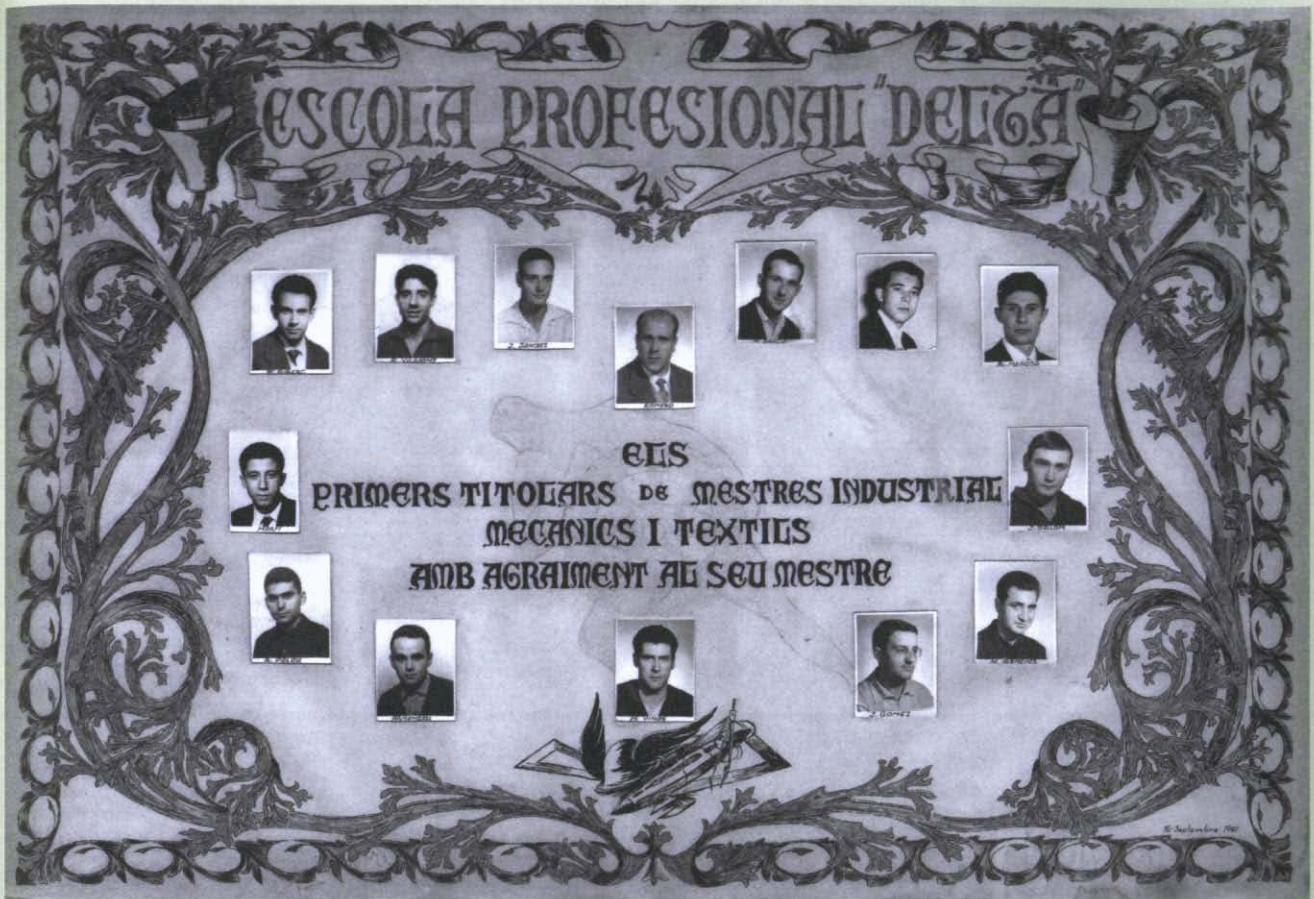

Figura 1. Orla de la primera promoció de mestres industrials de Sabadell, 1960-1961. (Arxiu Escola Jaume Viladoms).

Pallach i altres companys com Miquel Casablanca i Joan Sala, entre d'altres. En ser detingut per segona vegada, a l'edat de 40 anys, el 1953, treballava a la fresa de l'empresa Aismalibar de Montcada i portava l'Escola d'Aprenents de la mateixa empresa. Va ser detingut i empresonat a la Model juntament amb altres companys socialistes; per raó de la seva militància política va restar-hi 10 mesos. Feia classes d'esperanto i matemàtiques als presos de la Model. Mossèn Josep, de la parròquia de la Creu Alta, va facilitar un aval per en Jaume, dient "sé com pensa, però sé com és". Mentre estava a la Model, Aismalibar continuava pagant-li la setmanada; en sortir-ne i incorporar-se al seu treball i a l'Escola d'Aprenents, li van voler canviar la manera d'ensenyar. En Jaume Viladoms va deixar la feina a Aismalibar. Com a

resultat de les detencions del 1953, el MSC quedà quasi desmembrat.

Als 42 anys, decideix establir-se pel seu compte, utilitzant els mitjans a l'abast, i obre l'Acadèmia Delta a casa seva –Ribot i Serra, 135– intentant fer realitat allò que sempre havia volgut: crear una veritable Escola d'Aprenents a escala comarcal (1955-1956).

La "fam de mà d'obra" dels anys 1958-1960, quan els sindicats "oficials" intentaven endebades la formació accelerada d'aprenents i oficials, va ser una altra oportunitat per implicar els poders fàctics en el seu projecte, però tampoc no va reeixir. No obstant això, aviat l'Acadèmia Delta va ser molt popular en els mitjans obrers i de l'oposició de Sabadell. Com a corresponsal núm. 79 de l'Escola del Treball de Barcelona, a més del gran nombre de mestres industrials

Fotografia 3. Promoció de l'any 1958. (Arxiu Ramon Viladoms).

que en varen sortir (curs 1960-1961: la primera promoció de mestres industrials de Sabadell), en aquesta acadèmia s'impartien una sèrie d'activitats annexes que trencaven amb els sistemes pedagògics establerts, com les classes de català i esperanto i aquelles conferències dels divendres i diumenges al matí amb la finalitat de convertir-les en un mitjà d'expressió de la gent i de conformació ideològica de la classe treballadora. A l'edat de 45 anys, en Jaume Viladoms es convertí en el principal dirigent del MSC a Sabadell quan aquest partit, arran de les detencions sofertes, es trobava en una situació de desorganització i desballestament. En Jaume Viladoms era un puntal bàsic d'oposició al sistema establert.

El 1968 se celebrà un Congrés Internacional d'Esperanto i, en ser presidit pel general Franco, va donar-se de baixa com a delegat encara que hi continuà col·laborant a altres nivells.

És en aquests anys que, a més d'alternar la seva activitat política amb l'educativa, troba temps per aprendre llatí –mossèn Casajoana li ensenyava, diu la seva germana. Li era necessari per portar la secció de l'Escola de Treball; per altra banda, l'aprenentatge del llatí l'acostà als clàssics, que, segons en Jaume, eren gent que feien la feina ben feta.

Fotografia 2. Promoció de l'any 1956. (Arxiu Ramon Viladoms).

El 1976, l'esperança d'un canvi polític democràtic del país va presidir els últims mesos de la vida d'en Jaume Viladoms. Ell creia que el canvi era possible i que el socialisme català s'estava consolidant a l'espera d'un canvi històric. Aquest any, però, va ser l'any de la seva mort –el 13 d'octubre, als 63 anys– en un moment ple d'esperances pels esdeveniments polítics que es produïen.

Primera època: de l'Escola Delta a la cooperativa Jaume Viladoms

La nostra escola ha estat laica des del començament, es pot dir que des de la seva concepció, quan la dèria d'ensenyar del seu fundador, en Jaume Viladoms, es va anar perfilant des de molt jove amb la influència de persones i institucions amb les quals es va relacionar. Com ara el sociòleg i pedagog Josep Valls i Sabata, i el també pedagog Lluís Sala –que més tard va esdevenir el seu gendre–, i per aquelles institucions que, en la seva infantesa i joventut, van referenciar la seva formació i van assadollar la seva innata i creixent avidesa intel·lectual, com el Centre d'Estudis Psicològics de Sabadell (actualment el Club dels Avis de la plaça del Vallès) i el Centre Cultural

Fotografia 4. Fi de curs de l'any 1968. (Arxiu Escola Jaume Viladoms).

Recreatiu fundat per Josep Valls i Sabata —el mateix que, ja en el període de la postguerra, fundà el col·legi “Nostra Llar” de la nostra ciutat. Aquestes es podrien considerar les influències més directes en relació amb l’ofici d’ensenyar que en Jaume va escollir juntament amb el seu altre ofici de fresador, però tampoc cal oblidar altres influències, ja que la seva gran curiositat intel·lectual el menà cap a l’esperanto i no tan sols a la llengua, sinó a la relació amb altres esperantistes d’arreu, la qual cosa i en aquells temps —als nou anys ja dominava l’esperanto (1922) i als dotze assistí a un Congrés Esperantista Mundial (1925)— implicava una obertura cap al món i cap al coneixement implícit d’altres cultures i pensaments. Com una persona amb els seus ideals i amb aquesta formació podia ser d’una altra manera? Com, no obstant la pròpia ideologia, desenvolupada amb coherència al llarg de la seva vida, podia *no ser* respectuós i tolerant amb les diverses formes de pensar? En aquest punt rau el seu laïcisme.

La dèria de fundar una escola d’aprenents el va seguir tots aquests anys, de fet tota la seva vida. Diversos intents en diferents escenaris. Ja a principis dels anys quaranta feia classes al menjador de casa seva —al carrer de Ribot i Serra, número 135, primer

al menjador i després al cobert de l’eixida i més tard a tota la casa—. Aquelles classes són l’origen de l’Escola Professional Delta.

Tornant de la presó Model, continua a Aismalibar, però l’Escola d’Aprenents no evoluciona com ell pretenia. Les decepcions i els contratemps no l’aturen. La demanda social de tècnics qualificats és evident. Pren la decisió de fer-ho ell mateix. Es posa a estudiar llatí per obtenir l’homologació de l’Escola del Treball de Barcelona. L’any 1956 l’Escola Professional Delta esdevé la corresponsalia núm. 79 de l’Escola de Treball. Els alumnes es presentaven als exàmens oficials “per lliure”. L’escola supleix la manca d’equips i infraestructura amb imaginació i creativitat, tot utilitzant recursos a l’abast com les visites de caràcter didàctic a la Mentora del Tibidabo, les excursions, les castanyades i altres activitats. Tot fent escola en aquelles condicions!

Volia ensenyar als joves de les classes treballadores i artesanals de Sabadell, a aquells que no podien gaudir d’una formació professional de qualitat, en aquella època de mancança de formació en general i d’aprenentatges tècnics. Volia que els joves gaudissin d’una formació —que alguns escriptors de la nostra ciutat han anomenat la “d’humanista integral”— i que

en realitat pretenia la formació de joves amb consciència social i capacitat crítica, perquè el coneixement els fes lliures alhora que adquirien les tècniques i les estratègies necessàries per desenvolupar-se com a bons professionals.

Donava importància a l'ensenyament de les matèries acadèmiques bàsiques i n'hi afegia d'altres, que no eren les tradicionals, i que podem qualificar com a molt avançades per aquella època. L'ensenyament de les matèries tradicionals es compaginava amb conferències i "seminaris" que el mestre organitzava els divendres i que a vegades continuaven fins diumenge al matí. L'assistència era voluntària, i els ponents eren de diferents formacions i tendències polítiques i també religioses, des de posicions dretanes –amb algun representant de Falange Española inclòs– a d'altres d'esquerra com els del Bloc Obrer i Camperol, el Moviment Socialista de Catalunya, el POUM, el PSUC, incloses les diverses posicions socialistes i comunistes (marxistes, leninistes, trotskistes i estalinistes). També representants de l'Església protestant i altres persones de què volem fer esment, com Joan Raventós, el cantant Raimon, Miquel Crusafont i el poeta i escriptor Feliu Formosa, entre d'altres. La llista és llarga, tan sols anomenar-ne alguns per tal de fer palesa la seva pluralitat.

En aquest punt crec que cal puntualitzar que el concepte d'"escola laica", per Jaume Viladoms, anava més enllà del fet de l'ensenyament de la religió; pretenia que l'alumne accedís a diversos ventalls ideològics per tal que ell mateix podés decidir, utilitzant els coneixements que se li posaven a l'abast. Ell mateix, un declarat marxista, va patir persecució i repressió des de diferents posicions ideològiques i en aquest context –fidel i coherent amb la seva ideologia– es movia en la tolerància, l'actitud pacifista i el respecte als altres. I com a pedagog autodidacte, creia que s'havia d'ensenyar però mai dogmatitzar. El concepte d'escola laica de Jaume Viladoms pren, en aquest sentit, una dimensió àmplia al mateix temps que hi aprofundeix. Una dimensió amb un eix fonamental: el respecte als propis alumnes –persones–, que tenen el dret de ser informats i també el dret i la responsabilitat de decidir per ells mateixos.

L'any 1973, en tancar-se la corresponsalia amb l'Escola del Treball de Barcelona per un canvi de

normativa, i també per una necessitat evident d'infraestructures i equipaments, rep l'acollida "administrativa" de l'Escola de Primària de Nostra Llar, amb la persona de la Maria Conesa, que n'era l'administradora, i esdevé la secció professional de l'Escola, i encara que aquesta no intervenia en l'ensenyament de l'FP era evident, per altra part, la sintonia entre les dues "escoles" en la seva laïcitat i valors progressistes que les distingien d'altres centres d'ensenyament de l'època. L'Escola es trasllada al carrer del Dr. Puig. Feia temps que en Jaume Viladoms no treballava sol, alguns dels seus propis exalumnes i treballadors qualificats hi col·laboraven. Després de la seva malaltia –una embòlia de la qual es va recuperar en part–, aquells col·laboradors seus adquireixen protagonisme, en Jaume Barberà, en Joan Cucurull i en Sebastià Ribes, entre d'altres, i comptant amb la implicació dels pares dels alumnes i l'aval inestimable de la família Racionero comencem una altra etapa.

Aquells temps de canvis i en molts sentits plens d'esperances, juntament amb la nova llei d'Educació que afectava especialment la Formació Professional –la llei preveia disposar de tallers propis per impartir les especialitats d'electricitat, metall i delineació– i la situació en què es trobava l'ensenyament de l'FP, amb un percentatge significatiu d'abandonaments d'alumnes en el primer curs, mena a un canvi important en la història de l'escola. Primer, un estudi profund de la formació i de l'aprenentatge professional del moment; després, la incorporació d'una nova metodologia pedagògica adaptada a les característiques i necessitats dels alumnes de formació professional. Canviava la manera d'ensenyar, s'adaptaven a les noves generacions de l'època els valors i els conceptes bàsics eren els mateixos.

Així doncs, per la qüestió legal de la necessitat de tenir tallers propis per augmentar les especialitats impartides i amb l'objectiu d'emprendre una nova experiència pedagògica es va constituir la Cooperativa d'Ensenyament a principis del curs acadèmic 1978-79. El nom que es va adoptar va ser Cooperativa d'Ensenyaments "Jaume Viladoms". L'escola es va traslladar d'edifici a una nau industrial, de lloguer, habilitada per a les activitats docents gràcies a la col·laboració dels alumnes, dels pares i mares i del

Fotografia 5. Sebastià Ribes, director de la Cooperativa Jaume Viladoms impartint classe de mecànica, any 1981. (Arxiu Escola Jaume Viladoms).

professorat. A més de les aules, ja es disposava de tallers per a cadascuna de les especialitats: electricitat, electrònica, metall, delineació, automoció i sanitària. En aquest any acadèmic, en el primer curs hi havia 130 alumnes i en el segon 80. El material d'equipament dels tallers procedia, la major part, de donacions d'empreses.

Quan la Mestria va convertir-se en Formació Professional de segon grau, es va prohibir a l'escola impartir aquest grau d'ensenyament malgrat haver estat l'escola local que va formar la primera promoció a Sabadell de mestres industrials. Amb tot, s'impartien les classes de segon grau per poder examinar-se lliurement i mentrestant es feien gestions per legalitzar aquest segon grau per al curs següent. Aquest és el curs acadèmic del qual surt la primera promoció de tècnic especialista de la Cooperativa d'Ensenyament "Jaume Viladoms" i és aquest el moment en què es planteja documentar l'experiència pedagògica.

Segona època: l'experimentació de la secundària

Història de l'experiència pedagògica

S'inicià el curs 1979-80 com a resposta a la problemàtica existent en la Formació Professional que feia que un alumne arribés a l'escola amb molt poques ganes o gens d'estudiar, condicionat per la idea que a FP els alumnes només es dedicaven a tallers, sense acceptar que s'havien d'estudiar altres matèries. D'altra banda, la majoria dels alumnes presentaven uns nivells molt baixos i, de vegades, ni havien acabat l'EGB. Tampoc tenien idea de les especialitats per estudiar ja que, a més, a causa de la seva edat, era molt difícil que poguessin escollir. Aquesta situació plantejava d'entrada un alumnat molt heterogeni quant a nivell, que rebutjava tot el que no fos classes de pràctiques i no demostrava cap interès. El resultat lògic era un aprofitament nul dels estudis i un índex d'abandonament alarmant.

Els objectius bàsics eren augmentar el percentatge de superació d'estudis i disminuir el nombre d'abandonaments al màxim.

El programa experimental:
processos i activitats d'aprenentatge

El programa experimental s'inscrivía quant a continguts al que hi havia legislat, afegint-hi, però, el que es creia oportú per tal de cohesionar els treballs i/o completar-ne d'altres. La globalització de matèries, la rotació de tallers, l'ensenyament en català de totes les matèries, el treball en grups reduïts, el mètode de projectes i la funció de les tutories van permetre cohesionar l'experiència.

94

Centres d'interès: era l'eix fonamental per aconseguir que l'alumne s'interessés per la resta de matèries que componien el Pla d'Estudis i que no eren les classes pràctiques. Per aquesta raó, cada avaluació es dividia en dos treballs o projectes, en els quals i a l'entorn d'un centre o tema d'interès –que eren les pràctiques al taller– s'estructuraven els continguts que calia donar de les altres matèries, fent que d'una o altra manera estiguessin al màxim de relacionades amb el propi centre d'interès. D'aquesta manera s'aprofitava la motivació que poguessin tenir els alumnes ampliant-la a altres temes.

Treball en equip (grups reduïts): l'alumne treballava en equip, segons el mètode de projectes, la qual cosa feia que junt amb la resta de característiques del sistema adquirís, per una banda, autonomia i responsabilitat i, per l'altra, s'enriquís de la interacció amb els seus companys de grup. L'alumne havia de fer servir la informació escrita, visual, etc., que tenia al seu abast i d'aquesta manera aprenia a raonar i no tan sols a memoritzar.

El fet de treballar en grups reduïts (de 4 alumnes) potenciava el treball col·lectiu que permetia una certa autonomia en el treball, compaginant el ritme individual d'aprenentatge amb el calendari establert de treball col·lectiu. La responsabilitat col·lectiva es concretava en la divisió de tasques entre els mateixos alumnes i transcendia, més enllà de l'aula, amb l'adquisició de l'hàbit.

Tutories: en el moment en què totes les assignatures quedaven globalitzades es creà una gran contradicció amb el fet que fossin impartides per professors diferents. Aquesta qüestió es va resoldre mitjançant un únic professor-tutor per a totes les assignatures, si bé els treballs eren preparats per especialistes en les diferents matèries. El fet de tenir un únic tutor potenciava un coneixement més profund, global i ràpid de l'alumne, la qual cosa en facilitava el seguiment i la valoració-avaluació.

Estructura dels continguts: els coneixements que calia donar als alumnes, a més de relacionar-los amb un centre d'interès que els transformés en necessaris per a la realització de pràctiques corresponents, havien d'ésser objectius i havien de respondre a una realitat cultural i social de l'alumne. És per això que totes les assignatures s'impartien en català, malgrat que el percentatge de castellanoparlants se situava a l'entorn del 70 al 80%, sense que aquest fet produís cap problema de comprensió ja que es partia de la realitat sociològica –tots els alumnes eren nascuts a Catalunya– i per tant disposaven d'un substrat de coneixement en català que s'havia de potenciar perquè es consolidés. A part d'aquesta qüestió, els continguts d'Humanística i Ciències, sobretot, i en menys grau les altres matèries, s'adaptaven a una realitat tangible per a ells com podia ser l'estudi del seu entorn físic i social dels temes que els podien motivar més.

Orientació acadèmica i professional: un dels problemes més punyents dels primers cursos de la Formació Professional era l'elecció de les especialitats. I ho era perquè als catorze anys un alumne no disposava de la informació necessària ni de la capacitat suficient per adoptar una decisió que condicionaria, sens dubte, el seu futur. Per pal·liar aquest greu inconvenient es va implantar la rotació de tallers, de manera que a primer curs l'alumne realitzava la tecnologia i les pràctiques de diverses especialitats per tal que al final del curs estigués en condicions d'escollir amb més coneixement de causa l'especialitat que volia seguir estudiant. Amb la rotació de tallers l'alumne també adquiria uns coneixements bàsics d'altres especialitats, no s'enclaustrava en uns estudis estrictes, la qual cosa feia que estigués millor preparat per afrontar el seu futur professional.

Metodologia de l'experimentació

En el primer curs tots els alumnes feien els mateixos treballs, independentment de l'especialitat que pensessin escollir. Els alumnes treballaven en grups de quatre i cada set grups d'aquests tenia un tutor que impartia totes les matèries, ja fossin teòriques o pràctiques. El reciclatge del professor-tutor es realitzava al mateix centre.

Totes les matèries estaven globalitzades i cada treball que es feia —un o dos per avaluació— tenia un eix central d'interès format per una pràctica de taller. Els continguts teòrics de les altres matèries giraven al voltant de la pràctica i estaven concebuts perquè la possibilitessin i la complementessin. Els treballs o projectes eren lliurats al començament de cada període establert a tots els grups per igual i consistien en un guió de treball que havien de desenvolupar col·lectivament i individualment.

Els alumnes no disposaven de llibres de text, sinó que podien consultar els llibres de diferents editorials que hi havia a l'aula de biblioteca, que era un espai obert on convivien tots els alumnes d'un mateix curs i on només hi havia separacions mòbils que delimitaven els espais fixos corresponents a cada tutor. Aquesta aula biblioteca només acollia alumnes d'un mateix nivell; hi havia dues aules d'aquestes al centre: una per a primer curs i l'altra per a segon. Aquesta última, com que acollia un grup poc nombrós, també la utilitzaven els alumnes de segon grau en horari de tarda/vespre. Els llibres estaven a l'abast, numerats i classificats per matèries. Els mateixos alumnes escollien els que necessitaven. En realitat, el treball dels alumnes es basava en gran mesura en l'ús de diferents llibres. Les fitxes de treball eren elaborades per professors especialitzats abans de començar el curs, el mes de setembre. A més, es preparaven els recursos didàctics, textos, llibres, etc. El professor-tutor ajudava l'alumne en els dubtes o situacions, i era l'alumne qui moltes vegades li ho demanava; així l'atenció restava assegurada.

Equip pedagògic

El componien tots els professors-tutors d'un mateix nivell i es reunien setmanalment. En aquestes reu-

nions es discutien les fitxes preparades o revisades el mes de setembre per l'equip, es marcava la metodologia i el ritme de treball, es revisaven els continguts i els mínims i es confeccionaven o es revisaven les proves. El tutor entregava el guió del projecte i en l'índex figurava l'ordre i el títol de cadascun dels temes que s'havien de tractar. També lliurava les fitxes de treball, una a una, al ritme que s'anaven realitzant en grup encara que cada alumne havia d'escriure el seu propi treball. Al final, cada alumne havia confeccionat el seu dossier sobre la base del guió.

L'activitat educativa: els treballs

Els treballs es realitzaven de manera continuada sense divisió horària o d'assignatura. Si es començava amb matemàtiques, per exemple, es treballaven fins que s'acabaven. D'aquesta manera era freqüent dedicar tot un dia o més a una sola assignatura. Aquest sistema, lluny de fer-se monòton, permetia a l'alumne introduir-se plenament en el tema i anar assimilant una problemàtica sense haver de preocupar-se per l'acabament de la classe. Els temes rebien el nom de la part que s'estudiava, del centre d'interès, de la pràctica, però no de l'assignatura. Al llarg del treball i segons s'avançava en el seu contingut, es realitzaven experiències dins o fora de l'aula comuna.

Com que l'escola no disposava de laboratori, les experiències acostumaven a ser de física. Es realitzaven dues experiències per cada treball, aproximadament unes tres hores. També es comptava amb la projecció d'audiovisuals o vídeos que havien estat traduïts al català. Després d'això, els alumnes omplien els qüestionaris o bé complementaven les seves fitxes de treball.

El vídeo també es destinava per filmar les pràctiques de tallers realitzades pels professors. Així doncs, abans de fer la pràctica, els alumnes podien visualitzar la pràctica que farien al taller.

Al principi de cada treball el professor-tutor realitzava una explicació general del seu contingut, bé a la mateixa aula i per cada grup o bé a tots els set grups en una altra aula. A part d'aquesta introducció, el tutor no impartia classes d'aquest tipus, sinó que vetllava i guiava el funcionament dels diferents grups: explicava el que calgués grup per grup, asses-

sorava, aclaria dubtes, però procurant sempre que l'alumne consultés els altres membres del grup i la bibliografia de la biblioteca.

Per a la correcció del treball s'utilitzava un sistema mixt:

- el tutor amb el grup de quatre alumnes;
- el tutor reunit amb dos grups (vuit alumnes);
- de vegades, fora de l'aula biblioteca amb tots els grups.

La correcció en grup i per grup tenia l'inconvenient del temps que comportava; solia ser lenta i es necessitava temps, però era important per poder corregir matèries que necessitaven molt diàleg com, per exemple, la Humanística.

El sistema de correcció elegit depenia del tema; així doncs, per corregir problemes de física o matemàtiques es podia fer amb el grup/classe en una aula tancada. Això era perquè els dubtes s'havien d'anar aclarint durant la seva realització. En la correcció se seguia un sistema rotatiu: cada vegada contestava un alumne diferent, i si la resposta no era correcta el tutor la rectificava i l'explicava. Així hi participaven tots. Un cop feta la correcció, l'alumne, a casa seva, havia de passar-ho tot a net; era una condició indispensable la presentació del dossier complet i en net per presentar-se a la prova. Tots els tutors del mateix nivell impartien els mateixos temes però en dies diferents. Cada tutor disposava d'una carpeta amb les fitxes, el treball, les solucions i les proves d'avaluació.

Sovint es donava que, abans de la reunió setmanal, algun professor consultés algun dubte o metodologia més específics al professor que havia preparat un tema.

Quan es realitzava el mateix treball, s'exigia a tots els alumnes un mateix nivell. Abans de realitzar les correccions, el tutor disposava de les solucions realitzades pel professor especialista o per ell mateix.

La utilització de tallers: es realitzava des del començament del curs i tots els alumnes passaven pels tallers existents: metall, electricitat, electrònica, automoció i delineació. Això feia que fos molt complicat el sistema d'horaris i l'ús del material. A partir de l'any 1981 es disposà d'un taller polivalent, on els alumnes podien realitzar totes les pràctiques exclusives de 1r curs.

Aquest taller comunicava directament, a través d'unes escales, amb l'aula biblioteca de 1r curs que estava situada al primer pis.

En la programació s'especificaven els dies concrets que corresponien a cada professor-tutor per a la utilització del taller i el vídeo, i se li assignava el material de pràctiques. Aquestes duraven aproximadament 3 dies (12 hores), igual que la resta d'assignatures, i per a la seva realització el tutor era ajudat per alumnes de 2n grau que alhora participaven en el funcionament de l'escola. En els tallers els alumnes adquirien les operacions bàsiques de cada especialitat sense aprofundir, ja que es valorava més la funció motivadora de les pràctiques que la seva utilització posterior.

Avaluació

Al final de cada treball es realitzava l'avaluació de les matèries contingudes; per tant, per cada avaluació de curs es feien dues proves. Una part d'avaluació corresponia als mínims que calia assolir —establerts en els programes— i es realitzava sense els apunts, perquè es consideraven coneixements bàsics imprescindibles. L'altra part corresponia a l'examen que feia cada alumne amb el seu propi treball, que podia consultar. Aquesta part era on es comprovava que l'alumne havia treballat realment. El fet d'examinar-se amb el seu treball donava molt valor a aquest i el convertia en una eina important. Els dos exàmens es realitzaven el mateix dia. Per avaluar, el professor-tutor també considerava l'entrega de treballs en net, tant pel que feia a la presentació com a la puntualitat del lliurament. Això servia per millorar la nota, però si l'alumne suspenia no servia per poder aprovar. Els exàmens es feien simultàniament a tots els alumnes d'un mateix nivell.

Dins de l'aula biblioteca els alumnes d'un determinat professor-tutor podien consultar dubtes respecte a un tema d'una matèria concreta a un altre professor-tutor del mateix curs que fos especialista en la matèria. Existia una certa relació entre tots els grups, sempre supervisada pel tutor.

Altres activitats educatives

La neteja: un cop acabada la classe, la neteja de l'aula la realitzaven els mateixos alumnes, durant 15 minuts.

Com que a l'aula hi havia 4 tutors, un d'ells supervisava l'ordenació de llibres i els altres tres la neteja. L'organització de la neteja era rotativa per grups.

Integració d'alumnes no oients

El curs 1980/81 s'acordà l'admissió al centre d'alumnes "no oients en règim d'integració". Aquesta decisió, a més de respondre a un desig d'acollir qualsevol alumne independentment de les seves condicions físiques o sensorials, entroncava perfectament amb la dinàmica del treball. El mètode pedagògic, que no es basava en classes magistrals, permetia al no oient seguir el procés d'aprenentatge que estava basat en el treball en grup i l'adquisició de la informació per mitjà de la recerca, sobretot a partir de formes escrites. Tot això quedava reforçat pel fet que a cada curs hi havia un únic professor-tutor que vetllava per totes les matèries que s'hi impartien.

Un inconvenient fou la llengua, ja que al nostre centre s'impartien totes les matèries en català, llengua que no s'ensenyava als alumnes no oients als centres on estudiaven EGB. Això va obligar a traduir tota la documentació escrita al castellà.

Una altra qüestió problemàtica fou establir la relació d'alumnes oients i no oients que podia acceptar un tutor. Després de diferents valoracions, es va decidir que cada tutor tingués 28 alumnes oients i 2 no oients (fins aleshores la ràtio d'alumnes era de 32 per classe). Aquesta normativa es va haver d'alterar el curs 1984-85 a causa de la normativa d'FP que establia mòduls subvencionats de 35 alumnes. Aquesta situació i el fet que l'escola només rebia 425 pessetes per alumne sense cap altra aportació van fer que els alumnes no oients fossin deficitaris econòmicament. L'alumne no oient tenia i té la mateixa consideració que qualsevol altre i al nostre centre la finalitat era aconseguir la màxima integració. No obstant això, l'alumne no oient rebia una atenció especial per part del tutor en les explicacions i correccions, que es feien en castellà, individualment i en moltes ocasions fora de l'horari lectiu. Una altra diferència era l'exempció que tenien de les assignatures de llengua catalana i idioma modern i el reforç suplementari que se'ls donava en la formació humanística, on els calia una especial atenció en el vocabulari i en el planteja-

ment de les qüestions per tal de compensar problemes de comprensió i abstracció.

Des de l'inici de l'experiència de la integració de no oients l'escola ha acollit el nombre d'alumnes següents per curs acadèmic:

Curs 1980-81	1	Curs 1985-86	7
Curs 1981-82	2	Curs 1986-87	5
Curs 1982-83	7	Curs 1987-88	3
Curs 1983-84	0	Curs 1988-89	2
Curs 1984-85	1		

De tots aquests alumnes:

8 van obtenir al Centre el títol d'FP de 1r grau

1 va obtenir al Centre el títol d'FP de 2n grau

6 van superar al Centre el 1r Cicle d'Ensenyament Secundari

1 va superar al Centre el 2n Cicle d'Ensenyament Secundari

2 es van matricular a la Universitat

La Formació Professional de Segon Grau

Desapareix la figura d'un únic professor-tutor per a totes les assignatures ja que eren diversos els professors que componien el Pla d'Estudis de cada curs. Tan sols les matèries de Tecnologia i Pràctiques eren impartides pel mateix professor, especialista en la matèria.

Al final del curs, els professors comprovaven el nombre d'alumnes que havien superat els mínims exigits en cada matèria. Segons aquest criteri i considerant el funcionament de curs, els professors decidien si s'havia de modificar o no el programa. Si s'acceptava la conveniència d'introduir-hi algun canvi puntual, es podia efectuar durant el curs, però si era una modificació important es tractaria el tema durant el mes de setembre per tal d'introduir-la en el curs següent.

Evolució del Centre

Gràcies a la tasca realitzada en el camp de l'ensenyament durant aquest període, el curs 1980-81 s'atorgà al centre el premi Baldiri Reixach per un treball de Llenguatge en 1r Grau de Formació Professional. El

Premis Baldiri Rexach

Convocats per la DELEGACIÓ D'ENSENYAMENT CATALÀ (DEC), d'Òmnium Cultural, i dotats per la FUNDACIÓ JAUME I, els Premis BALDIRI REXACH han estat creats per tal d'estimular i de promoure l'escola catalana arreu dels Països Catalans.

El Jurat del Premi BALDIRI REXACH, integrat per Carme Alcoverro, M. Rosa Caballé, M. Antònia Canals, Montserrat Casas, Josep Chalmeta, Jordi Galí, Josep González-Agàpito, Irene Rigau i Esperança Sans.

després de diverses reunions per examinar els materials aportats dins els terminis corresponents a la convocatòria del curs 1980-81 ha establert el seu veredicte, en virtut del qual és atorgat aquest guardó a

J. Aspachs, T. Bernal, G. Dalmau, M. Lladó, J.A. Mellado, M.T. Mòdol, A. París, B. Ramon, S. Ribes, A. Romeu, de la Cooperativa d'Ensenyament "Jaume Viladoms", de Sabadell, pel seu

TREBALL DE LLENGUATGE,

en el primer grau de Formació Professional.

A la ciutat de Barcelona, el 12 de juny de 1981.

Fundació Jaume I

El Secretari del Jurat

DEC d'Òmnium Cultural

Josep González-Agàpito

FUNDACIÓ
JAUME I

DELEGACIÓ
D'ENSENYAMENT
CATALÀ

Figura 2. Premi Baldiri Rexach 1981. (Arxiu escola Jaume Viladoms).

curs 1984-85 s'atorgà un altre premi Baldiri Reixach a l'escola per l'afany de renovació pedagògica en el 1r d'FP i l'elaboració de material, tot en català, que podria ser utilitzat per altres centres de secundària. Aquests guardons s'atorgaren a l'equip de professors Jordi Aspachs, Teresa Bernal, Glòria Dalmau, Marta Lladó, J. Antonio Mellado, M. Teresa Mòdol, Albert París, Bernat Ramon, Sebastià Ribes i Anna Romeu.

És també en aquesta època, 1982-83, quan el centre s'incorpora al col·lectiu de la CEPEC de manera no oficial, ja que la Llei 14/1983 (publicada al DOGC núm. 346, de 20 de juliol de 1983) exclou els centres de secundària d'incorporar-se dins la xarxa d'escoles públiques, encara que de manera assídua assisteixi a les reunions que realitzen els centres de primària de Sabadell d'aquest col·lectiu.

Com és sabut, el curs 1984-85 la Generalitat de Catalunya va iniciar l'experimentació del Primer Cicle d'Ensenyament Secundari a Catalunya amb un total de deu escoles que el van començar a impartir. D'aquestes, sis eren públiques i quatre privades. La Cooperativa d'Ensenyament "Jaume Viladoms" va demanar formar part del col·lectiu de centres experimentals sobre la base de l'experiència en pedagogia i li va ser concedit per l'Ordre de 23 de juliol de 1984.¹ Paral·lelament també s'impartia la Formació Professional amb la metodologia descrita. Això va fer que el curs 1984-85 hi hagués tres classes de Reforma i tres d'FP en el primer curs. Es va publicar una ordre de convalidacions d'aquests nous ensenyaments amb els de BUP i FP segons els quals els alumnes que havien superat el 1r cicle d'ensenyaments secundaris (1 CES) tenien accés directe a 2n grau d'FP i si tenien el graduat d'EGB, a 3r de BUP.

L'any 1986-87 s'inicià l'experimentació del 2n cicle d'ensenyaments secundaris (per l'Ordre de 6 d'octubre de 1986)² i el centre fou el primer a començar-lo a Sabadell, impartint el batxillerat tècnic industrial i el tècnic administratiu. El fet que el centre realitzés aquests dos batxillerats en concret era fruit de la història de l'escola, de l'experiència tecnològica i de la contínua relació amb la indústria de l'entorn, que feia conèixer la necessitat real d'especialitats en els sectors. Això també va facilitar la tasca a l'hora de proposar als alumnes per realitzar pràctiques a les empreses dels coneixements que rebien a l'escola. A

partir del curs 1984-85 varen simultaniejar en el mateix nivell l'FP i el CES (curs d'educació secundària també anomenat "tronc comú"). Gradualment s'anaven finalitzant els cursos d'FP a mesura que es veia sentit pedagògic i futur a la reforma. En el curs 1988-89 s'autoritza el centre per impartir els mòduls professionals II. Aquests mòduls professionals havien de complir tres condicions:

- Que oferissin una sortida professional real.
- Que el centre estigués adequadament equipat per impartir-los.
- Voluntat per part de l'alumnat de fer-los.

Com a pioners en l'experimentació de la reforma de l'ensenyament secundari, el nostre treball es desenvolupava amb alumnes d'edats compreses entre 14 i 18/19 anys. Considerem que és un període escolar bàsic i essencial pel que fa al creixement de les capacitats bàsiques de l'alumne i al seu procés de maduració per tal de capacitar-lo en les opcions posteriors, ja fossin les de continuar els estudis o bé inserir-se en el món del treball.

Pressupòsits bàsics de l'Escola

El fet d'anar incorporant cada vegada més la Reforma a l'escola era fruit de la nostra concepció de fons. Els canvis socials, econòmics i polítics, juntament amb els avenços tecnològics, la psicologia i la pedagogia, feien cada vegada més necessària la revisió i la posada al dia no sols de tallers, pràctiques i materials, sinó de mètodes pedagògics i currículums que poguessin oferir una base ferma d'aprenentatge i s'adaptessin a la realitat del moment. Entenem l'ensenyament com un procés i l'escola ha d'ensenyar a aprendre i educar. S'han de formar adolescents i no solament preparar-los per a la universitat o una feina concreta, sinó potenciant energies i evitant la sagnia que representa l'abandonament del sistema educatiu de tants nois i noies capaços de donar molt de si.

Entenem que l'objectiu general de l'ensenyament en aquesta etapa consisteix a fer arribar al màxim nombre de nois i noies a cotes d'estudi com més altes

1 DOGC núm. 459, de 09.08.1984.

2 DOGC núm. 766, de 14.11.1986.

millor, amb el convenciment clar que l'escolarització contribueix i ajuda a formar la persona en tots els seus aspectes, entre els quals, com a ciutadà que s'haurà d'inserir en la vida activa, potser durant el període que comprèn aquesta etapa de secundària.

La finalitat educativa del Centre s'explicita en els seus objectius i es concreta en totes aquelles activitats educatives que han de vertebrar el currículum, informar la tasca dels professors, determinar la infraestructura necessària i encaminar la feina i les vivències dels alumnes del centre. Per aquesta raó considerem que:

- a) Tota acció educativa és important, sigui quina sigui l'edat i el tipus d'alumnes sobre els quals s'incideixi. Això no obstant, per l'empremta que deixa, l'educació dels adolescents dels 12 als 18/19 anys pot esdevenir una garantia de futur o una immensa pèrdua de recursos i font de frustració per a l'alumne i el seu entorn (pares, mares, alumnes, professorat). Entendre, doncs, l'educació de nois i noies com un procés de curs en canvi, flexible i variant, no és solament una exigència determinada pel moment històric, sinó també una necessitat per anar renovant qualsevol pràctica o plantejament que incideixi en la formació d'alumnes d'aquestes edats en tots els seus aspectes.
- b) En l'ensenyament secundari, la transmissió de coneixements i la formació cultural de base es resumeix en l'aprofitament de les aptituds i les habilitats desenvolupades per l'alumne al llarg de l'ensenyament primari, a fi de donar-li una sòlida i àmplia base cultural fins a iniciar-lo en l'especialització d'alguna o algunes àrees o coneixements, i en un sentit ampli.
- c) L'aprenentatge de rigor intel·lectual i d'eines bàsiques per continuar aprenent en l'ensenyament secundari ha de proporcionar als alumnes les estratègies necessàries tant per descobrir les seves aptituds i desenvolupar millor les seves capacitats, com per adquirir –en acabar els estudis– uns mínims de rigor i sistematització intel·lectual per tal que s'enfrontin adequadament a la informació que puguin trobar-se en la seva activitat quotidiana –mitjans de comunicació o en el món laboral–, com també en estudis posteriors.

- d) La socialització i la convivència: els nois i noies adolescents, per definició, viuen una etapa de la vida de gran sensibilitat en aspectes relacionats amb els altres; companys, la colla, els adults, etc. En aquestes circumstàncies, s'ha de crear un ambient de convivència al centre que permeti realitzar aprenentatges de participació social, presa de responsabilització col·lectiva, assumir responsabilitats, etc.
- e) Orientació als alumnes: cada vegada és més clara la necessitat que els centres assumeixin la tasca d'orientació, deixant l'alumne en les millors condicions per continuar estudiant o inserir-se en el món laboral. Els nois i noies han de decidir quin ha de ser el seu futur a partir del coneixement de les possibilitats personals, les aptituds, els interessos i les aficions i també les demandes de l'entorn.

La tutoria i els tutors/ores han estat una eina bàsica per nosaltres, però caldrà una redefinició del concepte de tutoria a secundària. La tutoria passa a ser la peça que farà dinamitzar els components anteriors. Per tant, cal definir i programar el que entenem per tutoria, els objectius, les seves activitats i –molt important– formar adequadament els professionals que les hauran d'aplicar, els tutors i les tutores, els autèntics protagonistes del canvi que ens plantegem.

Tercera època: consolidació del projecte

L'escola, que participà activament tant en l'experimentació com en el desenvolupament d'aquesta nova etapa, es trobà que l'administració canvià de criteris d'aplicació i en la pràctica això va suposar uns models diferents:

Un model d'ensenyament públic en l'etapa de 3 a 12 anys a centres de primària i l'etapa de 12 a 18 anys als IES, com també un model d'ensenyament privat-concertat amb diverses divisions de les etapes: — De 3 a 18 anys al mateix centre o bé de 3 a 12 anys en centres de primària (dos centres a Sabadell), o bé de 12 a 18 anys o, finalment, de 3 a 16 anys al mateix centre.

La majoria de centres privats concertats es plantejà el seu futur i l'adaptació a la nova situació i això va pro-

vocar el tancament de diferents escoles de primària a Sabadell com Lope de Vega, Morillas i Eulàlia Tatché –actualment, Escola Francesa.

Aquesta implementació estructural “a la carta” provocà un paradigma: el Centre Jaume Viladoms, centre experimental de secundària amb voluntat d’implementar la nova etapa, no la podia oferir si no tenia també l’etapa de primària, ja que la majoria de centres de primària privats concertats van triar l’oferta de 3 a 16 anys adequant les instal·lacions per així impartir també l’etapa de secundària obligatòria. La resposta del Centre Jaume Viladoms va ser buscar acords amb altres centres per poder impartir aquesta etapa, acords que s’han transformat en incorporacions d’altres centres al Projecte Educatiu, i és per això que:

- L’any 1999 el centre impartia l’etapa de 0 a 3 anys amb la incorporació al projecte de la Llar d’Infants “Nou Despertar”, actualment “L’Escolleta Jaume Viladoms”.
- L’any 2000 el centre també impartia l’etapa del 2n cicle d’Educació Infantil i l’Educació Primària amb la incorporació al projecte del “Col·legi L’Escola”, actualment “L’Escola Jaume Viladoms”.

D’aquesta manera el Projecte Educatiu Jaume Viladoms es consolida amb una oferta educativa que consta actualment de:

- Educació Preescolar (0-3 anys).
- Educació Infantil (3-6 anys).
- Educació Primària (6-12 anys).
- ESO (12-16 anys).
- Batxillerats (16-18 anys) amb les tres modalitats: modalitat Ciències i Tecnologia (currículum Ciències de la Naturalesa i la Salut i currículum Tecnològic), modalitat d’Humanitats i Ciències Socials (currículum Socioeconòmic i currículum Lingüístic) i modalitat d’Arts.
- Cicles Formatius de Grau Mitjà (16-18 anys) amb Cures d’Auxiliar d’Infermeria, Equips i Instal·lacions Electrotècniques, Explotació de Sistemes Informàtics i Gestió Administrativa.
- Cicles Formatius de Grau Superior (18-20 anys) amb Administració i Finances i Desenvolupament d’Aplicacions Informàtiques.

3 Formació subvencionada pel Departament de Treball.

Aquest ampli ventall de possibilitats acadèmiques manté subscrit concert educatiu amb el Departament d’Educació de la Generalitat de Catalunya per als nivells de 2n Cicle d’Educació Infantil, Primària, ESO, Batxillerat i Cicles Formatius i rep subvenció pel 1r Cicle d’Educació Infantil.

Així mateix, el centre ofereix els cursos següents: Programa de Garantia Social (PGS),³ Auxiliar Electricista d’Edificis i Preparació proves d’accés a CFGM i CFGS.

La voluntat d’innovació i canvi també es reflecteix en altres aspectes dins l’educació i formació. Així, l’any 1991 es va crear el Departament de Formació Contínua amb l’objectiu d’impartir formació per a persones adultes, tant per a aturats com cursos de reciclatge per a treballadors per garantir la formació i impulsar i difondre entre empresaris i treballadors la formació professional contínua.

La formació ocupacional és un instrument de caràcter formatiu que capacita professionalment en l’àmbit i/o l’especialització específica les persones aturades. Aquesta formació permet l’obtenció d’un diploma o certificat homologat pel Departament de Treball. Els cursos de formació ocupacional són subvencionats pel Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya i el Fons Social Europeu.

En el cas de la formació de reciclatge, l’objectiu és assolir la requalificació i l’adequació dels treballadors en tècniques i tecnologies necessàries per tal de satisfer les expectatives de l’empresa actual. També oferim cursos a mida a totes aquelles empreses que detectin alguna necessitat formativa en alguna àrea de l’empresa. Així, l’any 2002 vam obtenir la certificació ISO 9001. Aquest departament ha superat, l’any 2007, més de 5000 hores de formació i la relació amb més de 110 empreses de diversos sectors.

Durant tots aquests anys el centre ha volgut prendre part activament en el món exterior relacionat amb l’educació, participant en premis i altres esdeveniments culturals com a reconeixement a la tasca duta a terme tant pel professorat com pels alumnes; així doncs, podem ressenyar:

- Premi Baldiri Rexach:

El 1980, pel “Treball de Llenguatge”, en el Primer Grau de Formació Professional en Català.

El 1984, a l'Escola, per la seva tasca pedagògica, i el 1991 al treball "Els transports públics a Sabadell", realitzat per alumnes d'ESO del Centre.

— Premi CIRIT:

El 1988 al Projecte anomenat "Banc didàctic de fotoelasticitat", realitzat per 16 alumnes de Batxillerat Tecnològic. El 1993 al Projecte "Cisalla elèctrica", realitzat per alumnes de Batxillerat Tecnològic. El 1996 al Projecte "Cambra de fusta", realitzat pels alumnes Joel Casellas i Montserrat Ortega, de Batxillerat Tecnològic i Científic. El 1997 al projecte "Pont-grua controlat per ordinador", realitzat per Ferran Albà, Raül Salas i Joan Vallribera, alumnes de Batxillerat Tecnològic. El 1999 al Projecte "Realització d'un còmic", realitzat pels alumnes Manoli Caseny i Francesc Jardiel, de Batxillerat Artístic. El 2002 al Projecte "NetCyber", realitzat per Sergio Ortega Miranda i Carlos Hernández Cortés, alumnes del Cicle Formatiu de Grau Superior de Desenvolupament d'Aplicacions Informàtiques. El 2003 a dos projectes: "RTP Accés", de Jesús Sánchez Llena, Francisco Morriillo Aguirre i Rubén Hernández Diéguez; i "Visual Construct", de Víctor Molins Vizcaíno i David Fructuoso Martín, del Cicle Formatiu de Grau Superior de Desenvolupament d'Aplicacions Informàtiques.

— Premi de Literatura Juvenil Josep Pla:

El 1997, a l'alumne Huc Castells, de Batxillerat d'Humanitats i Ciències Socials.

— Àlex Ferrer i Isbert convocat per la Fundació Miró de Barcelona:

El 1999, 1r premi al projecte "Untitled" que va ser realitzat per Míriam Ibars i Laura Vicedo, alumnes de Batxillerat Artístic.

— Montserrat Miró i Marimon als Treballs de Recerca d'alumnes de secundària:

El 2002, 1r premi al treball realitzat per Laura Carrizosa Serra, Cristina Cascales Rodríguez i Alícia Subirés Orenes, alumnes de 2n de Batxillerat, modalitat Ciències de la Naturalesa i la Salut.

— Concurs de narració convocat pel programa d'Igualtat Dona-Home de l'Ajuntament de Sabadell: El 2006 Primer premi a Dani Moya Clivillé, alumne de 1r batxillerat socioeconòmic.

— Premi Francesc Noy, atorgat per la Facultat d'Humanitats de la Universitat Pompeu Fabra:

El 2007 per *El despertar de les dones*; treball de recerca de Sara Álvarez i Nereida Serrano, de 2n batxillerat lingüístic.

També cal esmentar que el 2004 ens incorporem com a membres de la Fundació Tr@ms per tal de millorar la implementació de les TIC (noves tecnologies) com a recurs quotidià del procés ensenyament/aprenentatge en tots els nivells i àrees de l'escola, amb la complicitat i l'aprovació de tota la comunitat educativa.

Fundació Tr@ms assumeix el repte de convertir les noves tecnologies en sentit d'identificació del projecte educatiu de centre desenvolupant estratègies de dinamització dels claustres, centralització de recursos i posada en marxa de projectes Intercentres a tots els nivells i àrees. Els seus objectius fundacionals són:

Assimilar el paper de la tecnologia com a eina didàctica i recurs aprofitable per l'alumne/a i l'educador/a. Aconseguir la identificació de la utilització de les noves tecnologies com a recurs quotidià al servei del procés ensenyament/aprenentatge en tots els nivells i àrees de l'escola, amb la complicitat i l'aprovació de tota la comunitat educativa. Identificar la relació de millora en la qualitat educativa amb la innovació de recursos didàctics, integrant plenament l'ús de les noves tecnologies en el Projecte Educatiu de Centre. Dotar de recursos didàctics innovadors i eficaços el projecte educatiu de centre amb l'objectiu de poder millorar-lo. Facilitar a l'educador una formació contínua en la preparació vers la utilització i la implantació dels nous recursos tant didàctics com tecnològics.

Actualment, la Fundació Tr@ms agrupa una comunitat educativa de més de 5.000 alumnes i famílies, així com més de 500 professors. Les escoles se situen arreu de Catalunya.

Durant la celebració dels actes del 50 aniversari de l'escola i en el marc de la primera trobada d'exalumnes i excol·laboradors d'en Jaume Viladoms, vàrem copsar la força de la figura del mestre i vàrem ser copartípcips de la formació d'un grup de persones que volia recuperar, per a la ciutat de Sabadell, la figura d'en Jaume Viladoms i Valls. Així doncs, es va

crear la Comissió promotora per a la recuperació de la Memòria del Mestre Jaume Viladoms i Valls, formada per:

Josep M. Galofré Domingo, Jaume Barberà Canudas, Ramon Pi Alemany, Oriol Civil Desveus, Ramon Viladoms García, Sebastià Ribes Garolera, Josep Lassalle Just, Jordi Bofarull Comenge, Xavier Patiño Vidal, Montserrat Manent Maymó, Immaculada Mayor Mora, Jordi Moratal Foguet, Bernat Ramon Soler i Xoan Carlos Cuesta Sanfiz.

Els museus i l'arxiu de la ciutat són una part important dels actius de l'Ajuntament per impulsar la vitalitat cultural de la ciutat. En aquest sentit, el MHS, el MAS i l'AHS són els grans exponents de la conservació, recuperació i preservació del patrimoni històric, artístic i documental de la ciutat. El MHS, en el marc del programa per a la "Recuperació de la memòria històrica", destaca enguany l'exposició que s'inaugurarà al Casal Pere Quart, per la Festa Major, en homenatge a la figura de Jaume Viladoms, sabadellenc compromès amb la recuperació de la democràcia i pedagog innovador. Aquest treball es portarà a terme amb la col·laboració de la Comissió Promotora per a la Recuperació de la Memòria del Mestre Jaume Viladoms i Valls i el comissariat serà a càrrec d'Eduard Masjuan.

Aquesta exposició es podrà visitar durant el mes de setembre al Casal Pere Quart, i després començarà una itinerància per la ciutat per tal de donar a conèixer la figura de Jaume Viladoms i Valls, i s'exhibirà al vestíbul de l'escola durant els mesos d'octubre i novembre de 2008.

L'esforç realitzat per la comissió promotora per a la recuperació de la memòria històrica del mestre Jaume Viladoms i Valls tindrà com a culminació la presentació del llibre sobre la figura i l'obra de Jaume Viladoms i Valls, a finals de l'any 2008. ●